

I.I. Назар

РОЗВІДКИ У ЖОВКІВСЬКОМУ р-ні ЛЬВІВСЬКОЇ обл.

In 2009, expedition of the Scientific and Research Centre of the Rescue Archaeological Service of the IA NASU conducted the archaeological prospecting in Zhovkva Region of Lviv Oblast with the objective to uncover new sites and put them on the archaeological map of Lviv Oblast.

У 2009 році експедиція НДЦ РАС Інституту археології НАНУ здійснила розвідки у Жовківському р-ні Львівської обл. з метою виявлення нових пам'яток і нанесення їх на археологічну карту.

Боброїди 1 (Бишківська сільрада). Поселення розташоване за 0,3 км на схід від крайніх осель с. Боброїди і за 0,8 км на північ від лінії електропередач. На східній межі знаходиться самовільний кар'єр. Центр з півночі на південь перетинають польова дорога та паралельно розташований меліоративний канал. Пам'ятка займає пологий південний схил першої надзаплавної тераси лівого берега р. Біла. Площа близько 50 × 80 м, потужність культурного шару до 0,5 м.

Найраніші знахідки представлені виробами з туронського кременю: середня частина поздовжньої пластини 27 × 18 × 7 мм, яка зазнала дії вогню; середня частина поздовжньо-крайової пластини 27 × 21 × 4 мм, краї якої поправлено дрібнофасетковою лускоподібною (правий) і мікрозубчастою (лівий) ретушшю, відповідно нанесеною зі сторони спинки та черевця (рис. 1, 10). На останній є негатив від поздовжнього сколу, знятого зумисне для сплюснення профілю заготовки. Доповнює цю невелику добірку односекційний виїмчастий скобель на поздовжньо-крайовому відщепі 22 × 18 × 7 мм з робочим краєм на поперечному кінці (рис. 1, 8). Знахідки вкладаються в межі доби неоліту.

Найдавніша кераміка відноситься до висоцької культури. Це ліпний посуд сіро-брунатного кольору, до глиняної маси якого додано дрібний пісок і мікрочасточки перего-

рілого кременю. До неї зараховано однобічно ретушований відщеп із суцільним негативом на спинці 23 × 29 × 6 мм (рис. 1, 9).

Подальші періоди представлено фрагментованим кружальним посудом, що поділяється на три хронологічні групи. Першу репрезентують фрагменти доволі товстостінного посуду сіро-брунатного кольору, чорна маса яких містить інтенсивну домішку піску. Їх можна датувати X — першою половиною XI ст. Наступну групу — фрагменти сіро-жовтих, сірих, темно-сірих і сіро-брунатних кольорів — пов'язано з княжою добою і датовано XII — початком XIII ст. На двох фрагментах стінок наявні горизонтальні врізні борозенки, є два уламки дещо пізнішими видаються уламки горловин горщиків темно-сірого кольору, які можна віднести до другої половини XIII—XIV ст. На зламі вони чорні і містять домішку піску, діаметр 22 та 20 см (рис. 1, 7, 12).

Боброїди 2 — багатощарове поселення за 0,7 км на південь від крайньої східної забудови села та за 0,4 км на захід від кутової опори на зламі ЛЕП у місці переходу через долину р. Біла. Займає мисоподібний виступ лівого берега вказаної річки, обмежений на півночі та півдні двома паралельними меліоративними каналами. Південна межа поселення проходить за 50 м на північ від каналу. Пам'ятка займає південний схил. Площа близько 120 × 200 м, потужність культурного шару за результатами шурфування складає 0,35—0,40 м.

У речовому комплексі з поселення є уламки ліпного і кружального посуду, а також вироби з кременю. Ліпну кераміку репрезентують уламок вінець лійчастоподібної миски із потоншеним та заокругленим краєм діаметром 16 см (рис. 1, 11), виготовленої із сіро-жовтої маси з

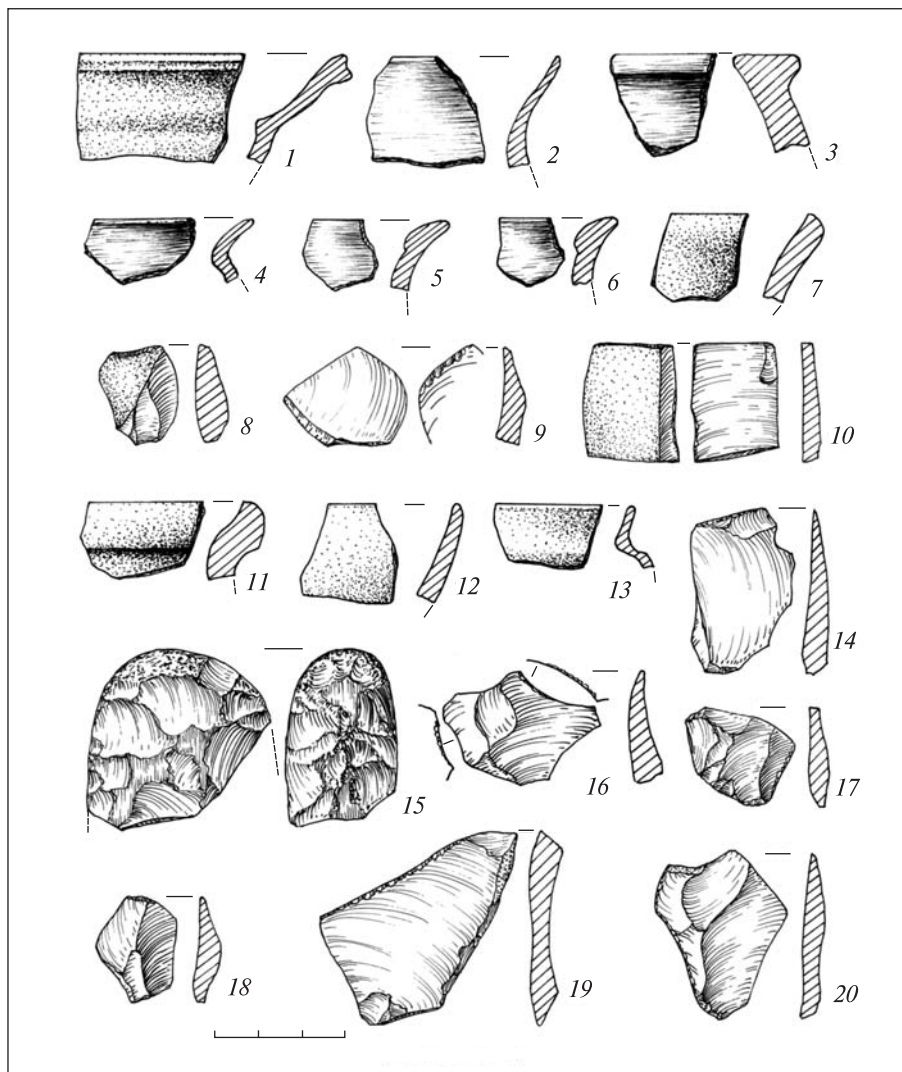

Рис. 1. Матеріал з поселень Боброїди 1 (1, 2, 4–10, 12) і Боброїди 2 (3, 11, 14–20)

підвищеним вмістом піску, поверхні вкриті ангобом такого ж кольору, та фрагменти стінок сіро-жовтого, світло-брунатного і темно-сірого кольорів. Глиняна маса з домішкою піску, подрібненого шамоту і, спорадично, жорстви та часточок перегорілого кременю. Найправдоподібнішою видається належність цього посуду і крем'яних виробів до висоцької культури (рис. 1, 14–20).

До черняхівської культури належать фрагменти боковин та вінець посудини з широким прямим відігнутим краєм діаметром приблизно 40 см (рис. 1, 3). Колір сіро-жовтий, маса з підвищеним вмістом піску.

Кружальну кераміку княжої доби XI–XIII ст. представлено фрагментами світло-брунатного, сірого і сіро-жовтого кольорів, вінця з манжетоподібним краєм, кінчик якого загнутий до середини, діаметр близько 20 см (рис. 1, 13), а пізньосередньовічну кераміку — уламками

тонкостінного посуду світло-сірого, сірого та сіро-жовтого кольорів (переважно фрагменти стінок, а також придонних частин горщиків).

Кулява 1 — поселення займає невисокий піщаний останець в заплаві р. Деревенка і розташоване на віддалі 0,4 км на захід від дамби штучного ставу та за 1,0 км на захід від західної околиці с. Кулява. На віддалі 0,3 км в напрямку на південь проходить меліоративний канал. Західна частина пам'ятки зруйнована давнішими земляними роботами. Площа близько 150 × 250 м, потужність культурного шару 0,4 м. За підйомним матеріалом можна ствердити наявність на обмеженій території слідів двошарового поселення, що датується, очевидно, пізньою фазою енеоліту і давньоруським часом.

Ранньосередньовічні знахідки представлені фрагментами стінок горщиків сірого, темно-сірого і сіро-жовтого кольорів завтовшки 5–10 мм (6 екз.) та циліндричною намис-

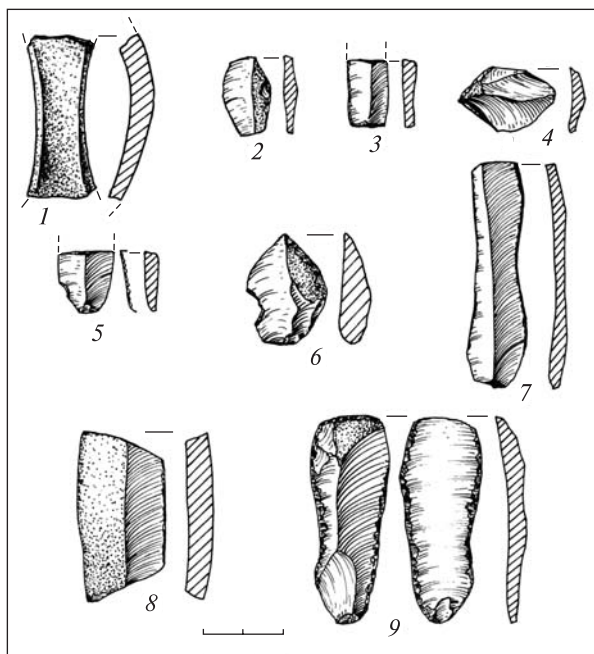

Рис. 2. Матеріал з поселення Любеля 2

тиною із світло-зеленої пасти завдовжки 6 мм і діаметром близько 5 мм. Цілком можливо, що вона датується пізнішим часом.

Фрагменти стінок ліпного посуду культури кулястих амфор сіро-брунатного кольору завтовшки 4—7 мм. Глиняна маса містить інтенсивну домішку мікрочасточок шамоту, жорстви і перегорілого кременю. Один фрагмент декоровано симетрично нанесеними прямими жолобками, композиція яких певною мірою нагадує орнамент зі скошених під кутом ліній.

Артефакти з кременю представлені типологічно не окресленим сколом $15 \times 10 \times 2$ мм з крайовою суцільно нанесеною з боку спинки мікрозубчастою ретушшю та двома відщепками — поздовжнім $20 \times 14 \times 2$ мм і ребристим

$17 \times 12 \times 5$ мм. Цю невелику добірку доповнюють скол з лезової частини прямокутної у поперечному перетині сокири, на двох площинах якого збереглися ділянки із зашліфованою поверхнею $14 \times 14 \times 3$ мм і два безсистемні відщепи розмірами $12 \times 11 \times 2$ мм і $21 \times 14 \times 4$ мм.

Любеля 2 — поселення розташоване за 0,35 км на північний схід від хут. Свириди (с. Кулява) та за 1,0 км на захід від автодороги Любеля—Кулява. Воно займає верхівку та північно-західний схил невеликого піщаного останця заввишки до 1,5 м, віддаленого на 0,15 км у напрямку на північ від надзаплавної тераси. Площа близько 40×80 м, культурний шар потужністю до 0,4 м.

Виявлено крем'яні вироби, що за техніко-технологічними і морфометричними показниками відносяться до фінального палеоліту (рис. 2, 2—9). Крім того, трапилися фрагменти стінок, вінце горщика з потовщеним краєм діаметром близько 20 см та уламок петельчатої ручки (рис. 2, 1), що датуються XVI—XVII ст.

Любеля 5. Поселення розташоване на віддалі близько 150 м на північний схід від крайньої південно-східної садиби хут. Боровики (с. Любеля) і займає невеликий піщаний останець над колишнім болотом заввишки до 2 м, обмежений на північному та південному сході двома великими меліоративними каналами, а саме, його верхівку та південний схил. Площа близько 70×80 м, культурний шар до 0,3 м.

Кераміку представлено стінками ліпного й кружального посуду. Перші світло-брунатного і темно-сірого кольорів завтовшки 6—10 мм, глиняна маса з домішкою мікрочасточок жорстви і кременю. Її можна пов'язати з добою бронзи. Кружальний посуд, безумовно, датується пізнім середньовіччям (XVI—XVII ст.).

